

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Centralskolan 4-6

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Grundskolan 4-6

2019-03-01 till 2020-03-01

Ansvarig för planen

Rektor Lena Andersson

Ansvarsfördelning

Det är rektors ansvar att:

All personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering och kränkande behandling inte är tillåten i skolan.

Skolan granskar sin verksamhet för att upptäcka risker för diskriminering och kränkningar.

Det drivs ett målinriktat arbete för att främja likabehandling och motverka kränkande behandling.

En årlig plan upprättas, utvärderas och revideras i samarbete med personal, elever och vårdnadshavare.

En utredning görs och att åtgärder vidtas om skolan får kännedom om att diskriminering, trakasserier och kränkningar förekommer.

Se till att skolan har en modell för dokumentation av sådana händelser.

Det är personalens ansvar att:

Följa skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som förmedlas och sträva efter likabehandling.

Vara lyhörda för stämningen på skolan och hur det sociala samspelet i klasserna fungerar.

Tillsammans med eleverna kommunicera, diskutera och implementera skolans ordningsregler

I det vardagliga arbetet prata med eleverna om konfliktlösning och påtala kränkningar.

Åtgärder vidtas när diskriminering eller kränkande behandling misstänks, anmäls eller upptäcks

Dokumentera fall av diskriminering eller kränkande behandling.

Följa upp utredda fall av diskriminering och kränkande behandling.

Personalen i skolan förväntar sig att föräldrar:

Påtalar diskriminering och kränkande behandling som förekommer i skolan.

Ställer upp och samarbetar med skolan när det gäller hantering av eventuell kränkande behandling.

Stöttar sina barn att vara goda kamrater

Personalen i skolan förväntar sig att elever:

Påtalar diskriminering och kränkande behandling som förekommer i skolan.

Är goda kamrater och följer skolans ordningsregler.

Samverkar tillsammans med personalen att återkoppla och utveckla det ständigt pågående arbetet med att motverka kränkande behandling.

Planen gäller från

2019-03-01

Planen gäller till

2020-03-01

Delaktighet

Elevernas delaktighet

Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen, stimuleras att ta aktiv del i att vidareutveckla den och hållas informerade om frågor som rör dem. På en skola händer det saker som personalen inte alltid känner till. Vi på Centralskolan 4-6 anser att eleverna har en betydande kunskap om den miljö och kultur de vistas i både i och utanför skolan. Detta är kunskap som vi är måna om att ta del av. Vi involverar eleverna bland annat genom våra elevdemokratiska forum såsom klassråd, elevråd samt genom att värna om ett öppet klimat för diskussion. I utvecklingssamtal, skolsköterskans hälsosamtal, samt genom enkäten och trygghetsvandringen undersöker skolan kontinuerligt den enskilda elevens upplevda trivsel.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Föräldrar inbjuds att komma med synpunkter och är välkomna att föra en dialog via forumen föräldraråd, vår lärplattform, samt vid föräldramöten, i frågor som rör likabehandlingsarbete.

Personalens delaktighet

Pedagoger och representanter ifrån skolans lokala elevhälsoteam är de som arbetar främjande, genomför kartläggningar, analyserar och genomför åtgärder i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Förankring av planen

För att planen ska bli ett kraftfullt verktyg för elevernas trygghet måste den vara känd hos elever, föräldrar och personal. Alla i verksamheten behöver veta att den finns och vad som står i den. Därför lyfts planen på klassråd, i undervisningen, i elevråd samt på skyddsronder. Vårdnadshavare samt övrig personal informeras genom att planen finns på lärplattformen och på hemsidan.

Utvärdering

Planen ska utvärderas i diskussionsforum på arbetsplatsträffar i samtliga arbetslag, på skolans lokala elevhälsoteams möte, samt på skolans elevråd. Planen ska läggas ut på lärplattformen och skolans hemsida så att vårdnadshavare ska ha möjlighet att inkomma med synpunkter.

Delaktiga i utvärderingen av planen

Pedagoger, elevhälsa, elever, föräldrar och ledning är delaktiga i den årliga utvärderingen.

Resultat av utvärderingen av planen

Resultatet från utvärderingen av föregående års plan visar på målen i nästa års plan.

Årets plan ska utvärderas senast

2020-02-22

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor Lena Andersson

Vår vision

Centralskolan 4-6 kännetecknas av trygghet, tolerans, öppenhet och trivsel. Alla bemöts med värdighet och respekt, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion/trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Skolan är fri från diskriminering, trakasserier och annan form av kränkande behandling.

Alla skolor ska bedriva ett målinriktat arbete för att främja likabehandling och förebygga diskriminering och kränkande behandling. En plan för detta arbete måste enligt lagen upprättas mot diskriminering och kränkande behandling. I denna ska det framgå vilka insatser skolan gör för att skapa en trygg skola med en god arbetsmiljö för alla. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka främjande och förebyggande åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under läsåret. En utvärdering av dessa åtgärder ska finnas med i planen för efterföljande år. I planen ska finnas med rutiner för hur man åtgärdar situationer där kränkningar eller trakasserier skett och hur sådana händelser dokumenteras. Det ska tydligt framgå hur ansvaret för olika åtgärder är fördelat mellan rektor och personalen på skolan.

Arbetet med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter ska omfatta diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Främjande insatser

Främjande insatser- en förklaring

Målet med skolans främjande arbete är att skapa en trygg och tillitsfull arbetsmiljö för alla elever och all skolpersonal, där alla elever har maximala möjligheter att lära och utvecklas. Syftet är att personal och elever både i ord och handling ska visa respekt för allas lika värde oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det främjande arbetet pågår alltid och utan att något särskilt har hänt. Det bedrivs långsiktigt, gäller alla, och sker kontinuerligt både på och utanför lektionstid.

På Centralskolan strävar vi efter en öppen stabilitet i skolans organisation. Det innebär att det finns en tydlig och fungerande organisation för personalens och elevernas delaktighet och inflytande. Att skapa tid för samtal både med kollegor och med elever för att öka kunskapen om hur det egna handlandet stöder eller motverkar arbetet med diskriminering och kränkningar är också viktigt. Vi strävar efter en tillitsfull miljö där förståelsen är stor för att arbetet i skolan ibland är motsägelsefullt. Vidare behöver varje lärare arbeta medvetet med att stärka arbetsgemenskapen i klassrummet. Det innebär att skapa en undervisning där olika kunskaper och personligheter värdesätts. Skolans personal har tillsammans med eleverna utarbetat få men tydliga gemensamma regler för samspelet på skolan. Respekten för reglerna stärks om brott mot dem får på förhand bestämda konsekvenser.

Främjande insatser:

Att arbeta främjande är att arbeta generellt riktat till samtliga elever med syfte att stärka det positiva och friska gällande hälsa, välmående och likabehandling, ett så kallat salutogent perspektiv. Exempel på detta är lektioner med värdegrundsarbete utifrån skönlitteratur i ämnet svenska eller arbete med Barnkonventionen i samhällskunskap. Elevernas delaktighet i det främjande likabehandlingsarbetet är en förutsättning och pågår bland annat inom skolans elevdemokratiska forum såsom i klassråd och elevråd. Personal undervisar om, och arbetar med att främja likabehandling på personalkonferenser och studiedagar. Centralskolan 4-6 har för personal och elever väl förankrade ordningsregler som hjälp i arbetet.

Vi arbetar aktivt med våra ordningsregler i ett skapande tema över åldersgränserna. Eleverna redovisar i grupper genom att filma, måla eller spela upp situationer för varandra. Vi har rastvakter och äter pedagogiskt med eleverna för att öka tryggheten. Vi arbetar för en trygg och lugn lärmiljö genom att ge elever det stöd de behöver i ett gott samarbete med vårdnadshavare. I det dagliga arbetet blundar vi inte för konflikter, utan försöker att reda ut det direkt med berörda.

Värdegrunden

Mål och uppföljning

Värdegrundsarbetet sker överallt och hela tiden. Barn och elever ska känna sig trygga och få vara som de vill. De ska kunna påverka sin egen skolsituation genom delaktighet och inflytande och samtidigt utveckla demokratiska kompetenser som kritiskt tänkande och reflektionsförmåga.

Att förbättra elevernas kunskaper är en stor utmaning! Därför har styrdokument för den obligatoriska skolan utarbetats. Läroplanen betonar skolans kunskapsmål med tydligt innehåll för skolans alla ämnen och tydligt formulerade kunskapskrav. En läroplan är en förordning som utfärdas av regeringen och som ska följas. I läroplanen beskrivs verksamhetens värdegrund och uppdrag samt mål och riktlinjer för arbetet. Från hösten 2011 gäller läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

Läroplanen är uppdelad i tre delar:

Skolans värdegrund och uppdrag

Övergripande mål och riktlinjer

Kursplaner med kunskapskrav

I denna skrift har vi valt att fokusera på hur vi arbetar med Skolans värdegrund.

Värdegrunden omfattar:

Människolivets okränkbarhet

Individens frihet och integritet

Alla människors lika värde

Jämställdhet mellan könen

Solidaritet mellan människor

Centralskolans mål med värdegrundsarbetet är att:

Skapa ett långsiktigt klimat på skolan där nolltolerans mot kränkningar råder. Rektor säkerställer att all skolpersonal deltar i en kontinuerlig diskussion kring hur dessa mål ska nås och upprätthållas.

Skolan har nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling vilket innebär att skolan agerar omedelbart när sådant upptäcks. Detta är uttryckt i skolans plan mot kränkande behandling och diskriminering och väl förankrat bland skolans hela personal.

Skolans plan mot kränkande behandling och diskriminering innefattar regler och rutiner för hur trakasserier och kränkningar ska hanteras i den akuta situationen. Rektor säkerställer att all skolpersonal agerar på samma sätt när kränkningar observeras i skolmiljön.

Skolan har ordningsregler för språkbruk och bemötande. Dessa regler finns med i planen mot kränkande behandling och diskriminering och är framtagna gemensamt av lärare och elever. All personal agerar på samma sätt och elever känner till gemensamt upprättade regler.

Värdegrundsord:

Likabehandling

Alla barn och elever har rätt att vara sig själva och bli behandlade med respekt. Respekten för alla människors lika värde är ett fundament i de mänskliga rättigheterna och ska främjas i förskolan och skolan.

Alla barn och elever ska behandlas utifrån sina förutsättningar så att de får lika rättigheter och möjligheter. Men likabehandling innebär inte att alla barn och elever ska behandlas lika. Eftersom vi alla är olika ska alla behandlas utifrån sina förutsättningar. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Demokratiskt arbetssätt

Ett demokratiskt arbetssätt främjar barns och elevers rättigheter. Barns och elevers demokratiska förmågor utvecklas då för vår gemensamma framtida demokrati.

Att lära genom ett demokratiskt arbetssätt gör vi enligt följande:

Tolka värdegrunden tillsammans. Rektor skapar möjligheter för verksamheten att regelbundet tolka och omsätta styrdokumentens värden till skolans praktik. Detta genom att tillsammans diskutera hur de grundläggande värdena gestaltas och förmedlas i det dagliga arbetet med barn och elever. Personalen diskuterar också när och hur de tar avstånd från det som strider mot dessa värden.

Respekt för allas lika värde. Främlingsfientlighet och intolerans ska bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser. Det är viktigt med ett tydligt pedagogiskt ledarskap som bygger på respekt för allas lika värde. All personal behöver reflektera över sitt eget förhållningssätt i arbetet med skolans värdegrund.

Lära genom demokrati och mänskliga rättigheter. Skolans arbete med demokrati och mänskliga rättigheter ska synas i hur lärandet organiseras och genomförs. Barn och elever ska aktivt kunna utöva sina rättigheter kring delaktighet och inflytande.

Jämställdhet

Skolan har ett brett jämställdhetsuppdrag. Det handlar om att ge samtliga elever, oberoende av könstillhörighet samma möjligheter till lärande och att utveckla sin potential.

Jämställdhet är ett av de grundläggande demokratiska värden som skolan ska förmedla till eleverna.

Stereotypa förväntningar på eleverna, oberoende av könstillhörighet leder till otrygghet i skolan och skeva studieresultat. Med ett aktivt arbete kring normer främjar vi ett jämställt klassrum där fler elever klarar skolan och alla har möjlighet att utveckla sin fulla potential. En viktig del av detta arbete är att synliggöra och förändra föreställningar om kön som påverkar skolans arbete.

Kränkande behandling och trakasserier

Kränkande behandling innebär att ett barn eller en elevs värdighet kränks. Har kränkningen samband med någon av diskrimineringsgrunderna kallas det trakasserier.

Diskrimineringsgrunder som skyddas av lagen

Det finns sju diskrimineringsgrunder som omfattas av lagens diskrimineringsförbud: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Kön

Begreppet kön innebär att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses att någon inte definierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel (eller på annat) sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Begreppet omfattar dels en persons mentala eller självupplevda könsbild, dels hur någon uttrycker det som kan kallas personens sociala kön, till exempel genom kläder, kroppsspråk, smink eller frisyr.

Diskrimineringsgrunden avser vad som ofta brukar kallas transpersoner. Det är ett paraplybegrepp för människor som bryter mot samhällets normer för könsidentitet och könsuttryck. Även en person som identifierar sig som transsexuell men inte tänker ändra sin könstillhörighet omfattas av denna grund och därmed av skyddet mot diskriminering.

Diskrimineringslagens förbud mot diskriminering gäller för personer med könsöverskridande identitet eller uttryck. Ofta använder DO i stället begreppen könsidentitet eller könsuttryck.

Det beror på att DO anser att lagens begrepp ("könsöverskridande") riskerar att befästa en bild av vissa personer som avvikare i ett samhälle där det finns starka normer och föreställningar om kön.

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas en individs nationella och etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Nationellt ursprung betyder att personer har samma nationstillhörighet, som till exempel finländare, polacker eller svenskar. Etniskt ursprung innebär att personer har ett relativt enhetligt kulturmönster. Som exempel kan nämnas att en person tillhör någon av de nationella minoriteterna såsom samer och romer.

Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. Alla kan därför bli utsatta för etnisk diskriminering.

Religion eller annan trosuppfattning

Med religion avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism.

Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar som inte har samband med religion omfattas inte av diskrimineringslagens skydd.

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. Det kan vara till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Tillfälliga begränsningar av en persons funktionsförmåga är inte en funktionsnedsättning i diskrimineringslagens mening.

Funktionsnedsättning innebär en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Det är alltså något som en person har, inte något som en person är. En funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre i olika situationer som till exempel allergier, dyslexi, hörsel- och synskador med mera.

Sexuell läggning

Lagen definierar sexuell läggning som homosexuell, heterosexuell och bisexuell läggning.

Ålder

Ålder innebär uppnådd levnadslängd. Alla människor, oavsett ålder omfattas av lagens skydd mot diskriminering.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Kartläggningen är ett metodiskt arbete som är svårt att hantera med hjälp av endast ett tillvägagångssätt. På Centralskolan 4-6 kartlägger vi på individnivå, gruppnivå samt verksamhetsnivå, på en mängd olika vis. Det är även viktigt att arbeta fortlöpande och med kontinuitet kring kartläggning och förebyggande insatser av likabehandling.

På Centralskolan 4-6 är kartläggning av likabehandling något som kontinuerligt tas upp på:

- dagordningen på klassråd och elevråd, samt i skyddskommiteearbetet
- personalens arbetsplatsträffar
- skolans lokala elevhälsoteam
- i samarbete med vårdnadshavare på föräldramöten, utvecklingssamtal och föräldraråd.

Centralskolan 4-6 ser detta arbete som ett ständigt pågående arbete och tror att elever, vårdnadshavare och personal tillsammans ger den bästa bilden av verkligheten.

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

På Centralskolan 4-6 görs kartläggning i följande forum:

- Via Trygghetsvandring
- Via Skolhälsovården som erbjuder samtliga elever i årskurs 4 ett hälsosamtal med skolsköterska
- Via Enkätundersökning för elever och vårdnadshavare
- vid utvecklingssamtal
- via sociogram
- I det dagliga arbetet och mötet med eleverna
- I elevdemokratiska forum, som elevråd och klassråd

Trygghetsvandringar samt dialog mellan elever och lärare är metoder som hjälper till att kartlägga riskområden/risksituationer. Trygghetsvandring ska genomföras inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Syftet är att kartlägga skolans inom- och utomhusmiljö samt den psykosociala miljön utifrån ett trygghets-, trivsel- och säkerhetsperspektiv för eleverna. Trygghetsvandringarna låter eleverna berätta hur de upplever tryggheten på skolan samt ökar deras engagemang och inflytande. Eleverna får även en förståelse för hur de kan vara med och påverka sin skolmiljö.

Trygghetsvandringen genomförs i varje klass under månaderna september till november i ett samarbete mellan elev, klassföreståndare och kurator. Synpunkter som framkommer från eleverna kommer protokollföras och därefter infogas åtgärderna att i nästa års Plan mot diskriminering och kränkande behandling. Trygghetsvandringens instruktioner finns som bilaga sist i planen.

I det förebyggande arbetet kan elevhälsan hjälpa till att kartlägga verksamheten för att identifiera riskområden exempelvis diskriminering och kränkande behandling. Skolsköterskan bidrar med information genom att sammanställa oidentifierade uppgifter från de individuella hälsosamtalen som genomförs i årskurs 4. Enkäten som ligger till grund för hälsosamtalen innehåller b.l.a. frågor om

psykiskt mående och sömn samt om man själv har, eller vet någon annan, som känt sig kränkt eller illa behandlad i skolan eller på fritiden.

Enkäterna som genomförs är Skolinspektionens skolenkät. Den finns som bilaga sist i planen. Enkäten ger oss en möjlighet att ta del av elevernas individuella upplevelser och veta hur man ska arbeta vidare på klassnivå, stadienivå och enhetsnivå.

Hur personalen har involverats i kartläggningen:

Personalen är ansvarig för att eleverna är delaktiga i kartläggningen, och personalen involveras med sina åsikter och tankar på arbetsplatsträffar samt under kompetensutvecklingsdagar under läsåret.

Förebyggande mål och åtgärder

Förebyggande mål och åtgärder- en förklaring

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande mål och åtgärder måste motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Utvärdering av förebyggande åtgärder från föregående års plan

Utvärdering och analys av hälsosamtal gjorda 2018

- Individuella hälsosamtal har genomförts med samtliga elever i åk 4 i syfte att främja god hälsa och goda levnadsvanor samt för att kartlägga fysisk och psykisk hälsa och ohälsa, både under skoltid och på fritiden. Dessa samtal är även en del i att kunna identifiera ev. diskriminering och/eller kränkande behandling och trakasserier. Även elevernas arbetsmiljö, upplevda arbetsro samt känslan av trygghet, både i och utanför skolan, berörs i hälsosamtalet.
- Individuella hälsosamtal har även genomförts, och görs fortlöpande, med de nyanlända eleverna. Dessa har samma syfte som hälsosamtalen i åk 4 men utformas på ett lite annorlunda sätt, efter en annan mall, eftersom bakgrund och erfarenheter ser annorlunda ut för dessa barn. Eleverna som berörs här är från alla tre årskurser i mellanstadiet. Samtliga delar som i ovan nämnda hälsosamtal finns med även här och utfallet vad gäller svaren är liknande.

Till skillnad från föregående års hälsosamtal upplevde eleverna 2018 i större utsträckning arbetsro på lektionerna samt att lokalerna (toa, duschar) var i trevligare skick än föregående år. Positivt var också att eleverna i mindre utsträckning upplevde att de själva, eller att någon kompis, blivit retad eller illa behandlad under skoltid eller via sociala medier på fritiden än året innan. De visade även på en ökande kunskap i hur man kan göra för att skydda sig, bl.a. genom att blockera sidor/personer på nätet samt att man, tillsammans med vuxna, tar itu med saker på en gång. Överlag kände man sig trygg i skolan, med några få undantag. De rörde sig då om att man ibland inte hittade någon vuxen ute under raster och i något fall att man kände rädsla för någon annan elev. Ingen var rädd för någon vuxen på skolan och samtliga visste någon att vända sig till vid behov av vuxenstöd och hjälp.

Utvärdering och analys av lektionerna i nätetik, "schysst på nätet", i åk 5 & 6

De två frågor vars svar elevhälsan valt att lyfta fram som viktigast i analysen är följande:

Har du lärt dig något som du inte kunde innan? Vad?

Analysen av svaren är att man lärt sig tänka mer på hur man ska bete sig när man använder nätet, att vara schysst i sina inlägg och att det är viktigt att vara försiktig och inte prata med vem som helst och inte skicka bilder på sig själv och andra. Man upplevde sig även ha fått kunskap i vad som är lagligt och vad som kan vara olagligt och att man kan polisanmäla om man utsatts för hot och kränkningar, även att man kan blockera sidor och personer. Flera säger också att man lärt sig att det är viktigt att säga till någon man litar på, om man själv eller någon man känner blivit utsatt på sociala medier, så att man får hjälp med hur man skall hantera det.

Några citat:

"Att vissa saker man kan skriva är faktiskt ett brott!"

"Jag har lärt mig att det är viktigt att säga till om någonting är fel, eller om du blir utsatt."

"Att vara schysst på nätet"

Vet du vart du ska vända dig om du eller någon kompis blir utsatt för mobbning, kränkning eller något brott på nätet?

På denna fråga har man svarat Ja eller Nej. Inga ytterligare kommentarer har skrivits. Av de 50 elever i åk 5 som svarat har 96,3 % uppgett att de vet vart man skall vända sig om man blivit utsatt. Av de 80 elever i åk 6 som svarat har 86 % uppgett att de vet vart man vänder sig.

Dessa siffror säger att de allra flesta har kunskap om vart de skall vända sig om de eller någon kompis blir utsatt på nätet. Önskvärt är att siffran är 100 % varför arbetet med ökad kunskap och trygghet vid användandet av sociala medier fortsätter löpande.

Fortsatt arbete med kunskap och trygghet vid användande av sociala medier.

Våra barn växer idag upp på nätet. Att en stor del av vardagen utspelar sig online är en självklarhet för de allra flesta barn. I princip alla 10-åringar har en egen smartphone. Möjligheterna att hitta vänner, intressen och kunskap på nätet är fantastiska. Men i en digital värld där det är lätt att vara helt anonym, lurar också många faror i form av utnyttjande, kränkningar och näthat.

Om kränkningar sker över nätet och om de har ett samband med skolans verksamhet är skolan skyldig att utreda vad som hänt och se till att kränkningarna upphör. Det gäller oavsett om kränkningarna sker under eller efter skoltid - på eller utanför skolans område.

För att förstå och inse det positiva med nätet, men även dess baksidor behöver eleverna på Centralskolan kunskap om att vara nätsmart och kunna undvika farliga och jobbiga situationer, att skydda sig själv mot näthat.

Som en främjande och förebyggande åtgärd kommer samtliga klasser i årskurs 4-6 arbeta med boken "*Värsta bästa nätet*" för att skaffa sig ett säkerhetstänk för att förstå riskerna och att vara trygg på nätet och i skolan.

Skolsköterskans arbete med grupper för att stärka elevernas kunskap och trygghet i sex- och samlevnadsfrågor, vilket är en viktig förebyggande åtgärd mot sexuella trakasserier.

- Det förebyggande arbetet för att skapa medvetenhet och kunskap kring sociala mediers påverkan och inverkan på det dagliga livet, "Schysst på nätet", fortsatte under VT -18 i åk 5 och 6. Detta gjordes på gruppnivå, klassvis, med faktainformation varvat med praktiska övningar. Skolsköterskan var delaktig i detta, varför kill- och tjejgrupper i åk 5 med fokus pubertet inte tidsmässigt gick att genomföra.

Utvärdering och analys av elevenkäten samt trygghetsvandringen genomförd i slutet av 2018

Vi har något högre siffror överlag, jämfört med föregående år, vilket visar att det vi arbetar med tillsammans ger resultat. Dock är vi inte nöjda, utan strävar efter bättre svarsresultat i procent nästa gång eleverna genomför enkäten.

Arbetet med ordningsreglerna ger utdelning. Eleverna vet vad som gäller och kan då svara sanningsenligt på frågan om alla följer ordningsreglerna. Vilket man inte alltid gör. Det finns en stor medvetenhet kring det. Vi fortsätter att tydliggöra och arbeta igenom ordningsreglerna och konsekvenser om man bryter mot dessa, genom film, spela upp olika rollspel, rita , måla m.m.

De flesta av eleverna är trygga i skolan upplever vi, men vi ser också i enkäten att siffran för otrygghet är alldeles för hög för andra året i rad. Vår tolkning är att man är trygg i klassrummet, men utanför, vid raster, innan skolan börjar på morgonen och efter skolan inte är trygga tillfällen för alla elever. Därför behöver vi arbeta på relationer mellan elever och mellan vuxna och elever. Då skapar vi en skoldag där alla elever är trygga med alla vuxna och även med andra elever.

En plats där många elever och vuxna vistas samtidigt i är matsalen. Den upplevs inte som en otrygg plats, men en ganska stökig sådan. Däremot har för andra året i rad tunneln till matsalen pekats ut som en mycket otrygg plats. Eleverna har många förslag på hur man kan få den trygg. Den kallas i dag för "Welcome to Maffiatunnel". Eleverna vill istället ha "Welcome to happy tunnel". Eleverna vill att den ska målas, ljuddämpas, ljussättas och den besvärliga urinlukten ersättas med en ren doft. Detta ska göras, enligt Tekniska kontoret, under 2019.

En annan otrygg plats är omklädningsrummen i idrottshallen, som ofta är tillhåll för äldre elever som sitter med sina mobiltelefoner. Kläder får inte vara ifred. Segregation förekommer, "omklädningsrum för arabiska tjejer", d.v.s. arabiska elever som inte vill byta om med svenska elever.

Parkeringen samt korsningen Tjäderstigen-Fasanvägen vid start och slut av dagen upplevs kaotiska. Bilar kör överallt och stannar överallt-mycket otryggt för eleverna.

Det röks på många ställen på skolgården och i anslutning till den. Det upplevs skrämmande för många elever.

Tunneln, parkeringen och korsningen Tjäderstigen-Fasanvägen har lyfts på skyddsronden förra året, men inte åtgärdats. Alla otrygga fysiska platser lyfts återigen på skyddsronden i år.

Glädjande är att fler elever vet vem de kan vända sig till om de behöver prata eller få stöd vid kränkningar. Fler vuxna reagerar på kränkningar.

Studiero är något annat vi behöver arbeta vidare med. Siffrorna har gått upp, men inte tillräckligt.

Sammanfattning av åtgärder identifierade via kartläggning

- Som en främjande och förebyggande åtgärd kommer samtliga klasser i årskurs 4-6 arbeta med boken "*Värsta bästa nätet*" för att skaffa sig ett säkerhetstänk för att förstå riskerna och att vara trygg på nätet och i skolan. Personal ansvarig för genomförande, rektor och elevhälsa för utvärdering.
- Påbörja ett gemensamt strategiskt jämställdhetsarbete på skolan för att motverka traditionella könsmonster. Säkerställa att det ej förekommer könsuppdelning i undervisningen, att jämställdhet integreras i undervisningen i alla ämnen, kartlägga om pojkar och flickor får samma utrymme, inflytande och lärarstöd i undervisningen samt se över att skolan använder sig av en jämställd kurslitteratur. I det strategiska jämställdhetsarbetet skall skolenhetens kunskapsresultat analyseras för en samlad bild av elevers resultat. Vårterminen 2019 ägnas åt att undersöka. De sista dagarna på terminen analyseras det som är undersökt för att utmynna i åtgärder identifierade via kartläggning. Genomförande av åtgärderna sker ht 2019, utvärdering sker jan-feb 2020. Rektor ansvarig för att planen utarbetas.
- Trygghetsvandringar som resulterar i en skyddsron d i februari. Personal ansvarig för genomförande. Rektor ansvarig för att sammanställa via elevråd till skyddsron dsprotokoll.
- Arbete med studiero sker årskursvis genom samtal i personalgruppen om främjande åtgärder, rutiner, lektionsstruktur-planering, värdegrundsarbete i klassen, formativ bedömning m. m. Ansvariga för genomförandet är personal. Ansvarig för planering av samtalstillfällen är rektor.
- Tydliggöra och aktivt arbeta med ordningsreglerna samt planen mot diskriminering och kränkande behandling. Personal ansvarig för genomförande.
- Arbete med (kränkande) uttryckssätt för personal och elever som förekommer på skolan samt klargöra normer och värdegrunden som råder på skolan. Ansvariga elevhälsan.
- Skolan ska aktivt och dagligen i möten med eleverna reagera och agera för våldsförebyggande arbete och nolltolerans mot allt våld för trygghet och studiero för samtliga elever. Ansvariga alla på skolan
- Sex- och samlevnadssamtal i åk 5 för att stärka elevernas självkänsla och handlingskompetens och att möjliggöra medvetna val som rör hälsa, relationer och sexualitet. Undervisning om könsnormer och maskulinitetsskapande som bygger på barns sexuella integritet snarare än på deras sexuella frihet. Ansvarig: skolsköterska

- Hälsosamtal genomförs i åk 4. Ansvarig: skolsköterska
- En normkritisk studie-och yrkesvägledning för att lyfta fram alternativa karriärvägar. Ansvarig: SYV
- Ett skolövergripande tematiskt samarbete kring Barnkonventionen för att skapa relationer över årskurser för trygghet och sammanhållning. Ansvarig för genomförande: personal. Utvärderingsansvarig: rektor

Rutiner för akuta situationer

Policy

Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling/diskriminering på vår skola.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Enligt skollagen (SFS 2010:800) är lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling skyldiga att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att föra informationen vidare till huvudmannen. På skolan finns alltid minst en vuxen på alla lektioner. På skolans raster finns rastvakter enligt schema. Rastvakterna befinner sig på de platser som eleverna i klassråd pekat ut som riskområden.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

I första hand klassföreståndare, annars övrig lärarpersonal, elevhälsopersonal (skolsköterska, kurator) eller ledning.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Om möjligt bör händelsen redas ut direkt, rektor och vårdnadshavare meddelas skyndsamt.

Händelserna och åtgärder/insatser samt uppföljning dokumenteras av klassföreståndare eller annan personal i blanketten ” Dokumentation gällande misstanke om diskriminering/kränkande behandling” som finns som bilaga i planen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Om möjligt bör händelsen redas ut direkt, rektor och vårdnadshavare meddelas skyndsamt.

Händelserna och åtgärder/insatser samt uppföljning bör dokumenteras i samråd mellan pedagog, elevhälsa och ledning.

Rutiner för dokumentation och uppföljning

Dokumentation ska ske enligt anvisningar i blanketten ” Dokumentation gällande misstanke om diskriminering/kränkande behandling” som finns som bilaga i planen.

Ansvarsförhållande

Alla vuxna på skolan har ett ansvar att lyssna och föra vidare till mentor och rektor när en elev uppger att denne eller någon annan blivit felaktigt behandlad.

Arbete med aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen

Det främjande och förebyggande arbetet mot diskriminering sker löpande i fyra steg:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering – inklusive trakasserier och sexuella trakasserier – eller repressalier (bestraffning) eller andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter. Undersökningen ska göras utifrån samtliga diskrimineringsgrunder.
2. Analysera orsakerna till de risker och hinder som har upptäckts.
3. Åtgärda – genomföra de åtgärder som skäligen kan krävas för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter (tidsplanera och genomföra åtgärderna så snart som möjligt)
4. Följa upp och utvärdera arbetet. När det är klart ska de erfarenheter som arbetet har gett gå att använda i steg ett (undersökningen) i nästa cykel av arbetet med aktiva åtgärder.

Bilagor

- **Ordningsregler**
- **Dokumentation av diskriminering, kränkande behandling och trakasserier**
- **Enkätmanställning**
- **Trygghetsvandring**
- **Sociogram**

Ordningsregler på Centralskolan åk 4-6, 2019-03-01-2020-03-01

Som förälder kan du förvänta dig av oss...

- att all personal arbetar för att ditt barn ska känna trygghet i skolan
- att vi arbetar för en lugn och trivsamt arbetsmiljö
- att vi tar kontakt med dig om något särskilt händer
- att vi ingriper mot alla former av kränkningar
- att vi bryr oss om ditt barn

Vi förväntar oss av dig som förälder...

- att du hjälper ditt barn ta ansvar för skolarbetet
- att du ser till att barnet kommer i tid
- att barnet är utvilat och har ätit frukost
- att du ställer upp på de värdegrunder vi kommit överens om i planen mot kränkande behandling
- att du meddelar oss om ditt barn råkat illa ut under skoltid
- att du meddelar oss om ditt barn gjort någon annan illa under skoltid
- att du anmäler till skolan när ditt barn är sjukt eller frånvarande av andra orsaker

På skolan har jag som elev både rättigheter och skyldigheter.

Rättigheter	Skyldigheter
Jag har rätt att bli respekterad av alla.	Jag ska respektera alla på skolan, såväl elever som personal.
Jag har rätt att känna trygghet och att inte utsättas för psykisk eller fysisk kränkning.	Jag har ett gott uppförande, ett vårdat språk, visar respekt och utsätter därmed ingen för psykisk eller fysisk kränkning.
Jag har rätt till garanterad undervisningstid.	Jag passar tider, har med mig rätt arbetsmaterial och använder tiden till lärande.
Jag har rätt till en bra och trivsamt arbetsmiljö.	Jag ser till att hålla rent och snyggt efter mig och använder inte ytterkläder i undervisningslokaler och skolmatsalen.

Rättigheter	Skyldigheter	
Jag har rätt till ett bra arbetsklimat i skolan för att kunna göra ett bra arbete.	Jag bidrar till ett bra arbetsklimat och följer givna instruktioner från lärare och annan personal.	
Jag har rätt till lunch varje dag.	För att jag ska leva hälsosamt äter jag inte godis och dylikt under skoltid. I matsalen har jag gott bordsskick. Jag tar inte mer mat än jag orkar äta upp. Jag lämnar min plats ren och städad efter mig.	
Jag har rätt till en mobiltelefonfri läromiljö. Jag tar med min mobiltelefon och annan elektronisk utrustning på eget ansvar till skolan.	All elektronisk utrustning skall vara avstängd under lektionstid om inte annan överenskommelse finns mellan skolan och hemmet. Jag lämnar elektronisk utrustning till läraren vid skoldagens början. Jag får tillbaka den när skoldagen är över.	
Jag har tillgång till en studieplats/bänk.	Jag ansvarar för min studieplats/bänk och mina värdesaker. Jag respekterar skolans och andras saker. Om jag förstör eller skadar andras saker blir jag/mina vårdnadshavare ersättningskyldiga.	
Jag har rätt till en drogfri miljö.	Jag får inte använda tobak eller andra droger.	

Det här händer om eleven bryter mot ordningsreglerna:

Konsekvenser av ett oacceptabelt beteende är att elevens rättigheter kan inskränkas. Ovanstående skyldigheter gäller även vid besök på annan skola, studiebesök, friluftsdagar och andra liknande tillfällen. Vid upprepade sena ankomster eller störande beteende så blir konsekvensen detta:

1. Klasslärare eller annan skolpersonal kontaktar och informerar vårdnadshavare senast inom 24 timmar.
2. Klasslärare eller annan skolpersonal informerar arbetslaget och elevhälsoteamet (EHT). Vårdnadshavare och skolledning informeras.
3. Representant från elevhälsoteamet kallar till möte med klasslärare, elev och vårdnadshavare. Det sker en genomgång av ordningsregler. Åtgärdsplan upprättas.
4. Om åtgärdsplanen inte följs kallar skolledningen till elevhälsokonferens (EHK) där elev, vårdnadshavare, klasslärare, kurator och skolledning medverkar. En uppföljning av åtgärdsplanen görs. Elev och vårdnadshavare informeras om eventuella disciplinära åtgärden inom ramen av skollagen (2010:800).
5. Om förbättring inte sker av upprepade sena ankomster eller störande beteende beslutar skolledningen lämplig disciplinär åtgärd inom ramen av skollagen (2010:800).

Förtydligande angående omhändertagande av föremål och åtgärder vid ordningsstörande uppträdande:

Enligt skollagen 5 kap. 22 § får rektorn eller en lärare från en elev omhänderta föremål som används på ett sätt som är störande för utbildningen eller som kan utgöra en fara för säkerheten i denna. I skollagen 23 § står att ett föremål som har omhändertagits enligt 22 § ska återlämnas till eleven senast vid den tidpunkt skoldagen är slut för eleven. Om eleven vid upprepade tillfällen tagit med sig föremål som omfattas av 22 § eller om det med hänsyn till föremålets beskaffenhet finns särskild anledning att inte återlämna det, behöver dock inte föremålet lämnas tillbaka förrän elevens vårdnadshavare har informerats om omhändertagandet. Ett omhändertagande får inte bestå längre än till och med fjärde dagen efter verkställandet av omhändertagandet.

5 kap. 6 § Rektorn eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande.

5 kap. 7 § I grundskolan och grundsärskolan får en lärare visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om

1. eleven stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt, och
2. eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren.

5 kap. 8 § Under samma förutsättningar som i 7 § får en lärare eller rektor i grundskolan och grundsärskolan besluta att en elev ska stanna kvar i skolan under uppsikt högst en timme efter att skoldagens undervisning har avslutats eller infinna sig i skolan högst en timme innan undervisningen börjar.

Redovisning av enkätundersökning 2018 elever åk 4-6 Ct

Undersökningen utfördes via länk på infomentor under perioden 2018-11-15 till 2018-12-17 samt en runda 19-01-21 till 19-01-24. Totalt **286 respondenter**.

Svarsalternativen i enkäten är Stämmer helt och hållet, Stämmer ganska bra, Stämmer ganska dåligt, Stämmer inte alls, Vet ej och Obesvarat.

I redovisningen nedan har svarsalternativen Stämmer helt och hållet och Stämmer ganska bra slagits ihop till **Stämmer**. Svarsalternativen Stämmer ganska dåligt och Stämmer inte alls slagits ihop till **Stämmer ej**.

	Stämmer % 17/18	Stämmer ej % 17/18	Stämmer % 18/19	Stämmer ej % 18/19
Delaktighet och elevinflytande				
På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter	69,7	13,7	70,5	13,4
Lärarna i min skola tar hänsyn till elevernas åsikter	80,1	7,6	78,4	6,7
Ordningsregler				
I min skola följer eleverna de ordningsregler som finns	44,2	42,4	53,7	30,8
Mina lärare ser till att ordningsreglerna på skolan följs	71,6	13,9	75,2	8,8
Studiero				
Jag har studiero på lektionerna	64,4	17,1	66,9	17,0
På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet	50,2	37,6	54,0	32,8
Trygghet elever				
I min skola finns det elever som jag är rädd för	25,4	62,0	21,2	57,7
I min skola finns det personal som jag är rädd för	9,7	75,2	10,1	75,2
Jag känner mig trygg i skolan	66,8	19,6	68,9	16,6
Förhindra kränkningar				
De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att någon har varit elak mot en elev	75,4	14,8	74,0	12,4
Jag vet vem på skolan jag kan prata med om någon har varit elak mot en elev	75,9	9,8	78,8	5,5

Trygghetsvandring på Centralskolan 4-6 2018-2019

- en del av planen mot kränkande behandling

Trygghetsvandring är en metod att få eleverna på 4-6 samtala kring hur skolområdet kan bli tryggare och mer trivsamt. Det offentliga rummet tillhör alla och det är en demokratifråga att kunna erbjuda en trygg och trivsam skoldag. I trygghetsvandringen är det elevernas tankar som är vägledande och det är det som ska styra vandringens upplägg.

Förberedelse i klassen:

Resonera i klassen kring de tre frågorna:

- Vad är en trygghetsvandring?
- Varför ska vi göra en trygghetsvandring?
- Vilka ska vara med?

Diskutera:

- Vad är trygghet?
- Vad är det som gör att man känner sig trygg på en plats?

Låt eleverna resonera kring platser på skolområdet genom att ge två exempel; en plats där man trivs och en plats som känns obehaglig att vistas på. Försök att tillsammans reda ut vad det är som gör att platserna känns på ett visst sätt. Är det vad platsen kallas, utformningen, användningen, människorna som rör sig där, belysningen, sikten, ljuden etc.

Eleverna markerar på en karta de platser som de tycker är viktiga att stanna på. Låt eleverna dokumentera genom att skissa och skriva på kartan, individuellt eller i grupp. Kartorna lämnas till Läraren som gör en "rutt" utifrån elevernas önskemål.

Hela klassen går sedan "rutten" och eleverna redovisar vad de skrivit medan man går, så man även får en diskussion medan man är ute.

Jobba vidare

Ge eleverna andra roller när de analyserar platsen:

Du är med dina kompisar/ Du är ensam

Det är soligt och varmt/ stormigt och regnigt/snöigt och halt

Det är morgon/eftermiddag

Låt eleverna göra en presentation och berätta utförligt om platsen med hjälp av text teckningar och karta.

Skissa tillsammans på förbättringsförslag och berätta varför platsen bör förändras.

Lämnas klassvis till rektor Lena i ett dokument.

PERSTORPS
KOMMUN

**Anmälan vid diskriminering,
trakasserier och kränkande
behandling**

Skola:	
Namn på den som upplevt sig utsatt:	Klass:
Datum och klockslag vid händelsen	Plats där händelsen inträffat:
Namn på den/de som uppges ha utfört kränkningen:	
Namn på eventuella vittnen:	

Typ av händelse:

<table border="1"><tr><td>Trakasserier</td><td>☐</td></tr><tr><td>Kränkande behandling</td><td>☐</td></tr><tr><td>Mobbning</td><td>☐</td></tr><tr><td>Diskriminering</td><td>☐</td></tr></table>	Trakasserier	☐	Kränkande behandling	☐	Mobbning	☐	Diskriminering	☐	<table border="1"><tr><td>Fysisk</td><td>☐</td></tr><tr><td>Verbal</td><td>☐</td></tr><tr><td>Psykisk</td><td>☐</td></tr><tr><td>Text/Bild</td><td>☐</td></tr><tr><td>Sexuell</td><td>☐</td></tr><tr><td>Annan. Vad?</td><td>☐</td></tr></table> <hr/>	Fysisk	☐	Verbal	☐	Psykisk	☐	Text/Bild	☐	Sexuell	☐	Annan. Vad?	☐
Trakasserier	☐																				
Kränkande behandling	☐																				
Mobbning	☐																				
Diskriminering	☐																				
Fysisk	☐																				
Verbal	☐																				
Psykisk	☐																				
Text/Bild	☐																				
Sexuell	☐																				
Annan. Vad?	☐																				

Beskrivning av händelsen:	
Vidtagna åtgärder:	
Bedömning:	
Ärendet bör utredas vidare:	Ärendet är avslutat:
Datum:	Underskrift uppgiftslämnare:
Telefon:	Namnförtydligande:

Anmälan lämnas till rektor	
Kopia skickad till verksamhetschef	
Anmält till huvudmannen enligt delegationsordningen	

Datum:
Underskrift rektor

PERSTORPS
KOMMUN

**Utredning av diskriminering,
trakasserier och kränkande
behandling**

Skola	
Datum då anmälan inkom:	Ansvarig för utredningen:
Utredningen visar	
Åtgärder som skall vidtas	
Hur skall upprepningen av diskriminering/trakasserier/kränkande behandling förhindras i framtiden? (Kopplas till plan mot kränkande behandling)	
Övrigt	
Utredningen genomförd	
Datum:	Namn:
Datum för uppföljning:	